

L'Adoració dels Pastors, antany a la Missa del Gall

Antany, havia estat costum, estés arreu, de donar preferència als pastors per a l'adoració a la Missa del Gall, escena que en els indrets on el pasturatge té una certa importància, ha subsistit fins a la primera del segle present.

En termes generals es representava de la manera següent: Els pastors acudien a la Missa del Gall vestits amb llurs millors gales pastorals, consistent en samarra de pell d'ovella, calces de piteus, sarró de pell d'ovella, al coll, dintre del qual portaven les ofrenes que havien de simular que oferien; barretina llarga tota enflocada. Era obligat, a més, de calçar esclops i, sobretot, tan ferrats com podien. La majoria dels pastors estrenaven alguna de les prenes que portaven, perquè tenien en desmèrit el no fer-ho. Una cançó de Nadal ens parla del costum:

**Una cuera nova
estrena el pastor,
uns esclops i un culero
i un bon sarró.**

Dirigia la colla el pastor més vell o el que tenia més assendència entre tots, el qual feia el paper de majoral i portava el pes de la facècia. El majoral menava un moltó manyac, amb les banyes i les potes pintades de daurat o platejat i tot enflocat de la cua, coll i banyes, amb cintes de colors vius i llampants. També era obligat que la bestiola portés, penjada al coll, una esquella ben grossa o una barromba

de só ben galà. A cada banya hi portava clavada una llarga candela, dirigida cap el mig del front, damunt del qual les dues candeles s'unien i es trenaven.

El costum de portar un xai com ofrena a la Missa del Gall, havia estat general entre els pastors. Passada la funció religiosa, era tornat al ramat i rodejat de totes les atencions, puix que se'l considerava beneït per Jesús. No se'l matava; se'l deixava morir de vell, car hom creia que la seva presència era la protecció més bona per al ramat.

Era de consuetud que entre la colla de pastors que prenién part a la cerimònia de l'adoració, hi figuressin una pastora i un rabadà, i si no era possible, feien el seu paper una donzella i un vailet.

Els pastors s'aplegaven a la plaça i quan hi eren tots, deixaven entrar primer la resta del poble. Ells eren els darrers d'entrar en l'església, i es col·locaven en l'espai comprès entre la pica de l'aigua beneïta i la porta. Vora de la pica es posava una màrrega, o un altre jaç, damunt del qual jeia el rabadà fent veure que dormia. Era obligat que la pastora no parés de filar o de fer-ho veure; procurava, però, filar de debò, car hom atribuïa virtuts remeieres al fil filat durant la missa del gall per les pastores. Quan la celebració arribava a l'Evangeli, hom avisava un figurant, que ja s'esperava a fora de la plaça, el qual es presentava al peu de la porta de l'església i, amb veu sonora, anunciava que eren les dotze, fos l'hora que fos, i a l'instant, una veu de dintre l'església, deia: **Jesús és nat!**

A l'instant es produïa un gran renou entre els pastors, i tot eren diàlegs i enraonaments, en els quals es reflectien el dubte i l'escepticisme, fins que se'n presentava un que, amb veu adalerada, confirmava la nova. Els pastors

es lliuraven a manifestacions de gran alegria i es disposaven a emprendre el camí de Betlem, que hom suposava en el presbiteri. Tot seguit es posaven a cantar un llarg repertori de cançons de Nadal, les quals eren corejades per tota la resta dels fidels.

L'alegria no se n'anava tota en cantúries. Era obligat de ballar i els pastors agafats de les mans feien un ball rodó, posant dintre de la rodona el manyac que, en sentir-se atabalat per la cridòria, tractava de fugir, però era conigna dels ballaires de no deixar-lo sortir del mig.

Quan el cor els deia prou, decidien de fer via cap a Betlem a visitar l'Infantó i oferir-li llurs presentalles. Formaven una caravana, presidida pel majoral, seguit del seu manyac, la pastora, els pastors i, en darrer terme el rabadà escèptic. Després d'una bona estona d'avançar i de recular, arribaven al terme de llur viatge i adoraven l'infantó Jesús, de vegades representat per un veritable infantó posat dintre d'un bressolet i, altres vegades, per una imatge que representava el sacerdot. Tots els pastors treien dels sarrons llurs ofrenes, que generalment consistien en productes de la llet i llaminadures de caire muntanyenc i camperol. Hi havia llocs, que les ofrenes eren simulades i, acabada la missa, els pastors se les menjaven amicalment i col·lectivament a la plaça; altres vegades eren rifades i el profit es destinava al culte.

I encara més podríem estendre'ns sobre aquesta antiquíssima tradició que tant de llum donava antany a la Missa del Gall en els pobles rurals en aquesta gran diada del Nadal, que desitgem ben feliç a tots els nostres amables lectors.

Joaquim GIRONELLA

Agencia GODOY

VICTOR PRADERA, 1 - PRAL. - TELEFONO 50 02 35

FIGUERES

1922 - 1976

Més de mig segle d'experiència en assegurances generals

BONES FESTES